Rolnictwo ekologiczne. Era zdrowych posiłków

Rolnictwo ekologiczne to sposób uprawy oparty na środkach pochodzenia biologicznego i mineralnego, nieprzetworzonych technologicznie. W gospodarstwach ekologicznych nie stosuje się środków chemii rolnej, weterynaryjnej ani spożywczej. Dzięki temu osiąga się dwa podstawowe cele: chroni się środowisko – glebę, wodę, krajobraz – a także produkuje żywność o wysokiej jakości biologicznej, czyli – mówiąc najprościej – zdrową dla człowieka.

Uprawę ekologiczną można prowadzić na dwa sposoby. Pierwszy z nich, nazywany biologicznym lub organiczno-biologicznym, polega na stosowaniu naturalnych metod uprawy, drugi zaś, określany mianem biodynamicznego, wykorzystuje dodatkowo oddziaływanie planet na uprawy.

Podstawowym założeniem rolnictwa biodynamicznego jest osiągnięcie harmonijnej współpracy między ziemią a człowiekiem. W gospodarstwach biodynamicznych nie stosuje się nawozów mineralnych ani chemicznych środków ochrony roślin. Zaleca się natomiast preparaty, które wpływają na glebę w taki sposób, że po pewnym czasie nawozy stają się niepotrzebne. Pobudzają one aktywność organizmów glebowych. Podstawą nawożenia ziemi jest kompleksowy obornik pochodzący z własnego gospodarstwa. Do obornika przed jego kompostowaniem dodaje się różnego rodzaju odpadki organiczne i specjalne preparaty biodynamiczne, które mogą również służyć do ochrony roślin. Sporządza się je we własnym gospodarstwie.

Rolnictwo ekologiczne opiera się na wykorzystaniu naturalnych metod zwiększenia plonów czy zbiorów

W rolnictwie biodynamicznym obowiązuje odpowiednio uporządkowany płodozmian, ze szczególnym uwzględnieniem roślin motylkowych, jako głównego źródła azotu. Powinno się również stosować określone międzyplony. Nie są też obojętne terminy siewu, sadzenia, uprawy gleby i pielęgnacji roślin. Opracowując je, uwzględnia się rytmy kosmiczne (tzw. kalendarz księżycowy). Dzięki temu uzyskuje się nie tylko wyższe plony, ale także większą trwałość przechowywanych produktów.

W Polsce stosuje się raczej rolnictwo proekologiczne, zwane też zintegrowanym, niż ekologiczne. Ten sposób gospodarowania można opisać jako przejściowy między rolnictwem ekologicznym a konwencjonalnym. Polega on na zmniejszeniu stosowania nawozów sztucznych, stosowaniu płodozmianu oraz ochronie roślin przede wszystkim metodami mechanicznymi, uzupełnianymi jednak stosowaniem pestycydów.

Żywność ekologiczna

W większości krajów Europy Zachodniej rolnictwo ekologiczne zaczęło się intensywnie rozwijać pod koniec lat osiemdziesiątych i w latach dziewięćdziesiątych XX wieku. Ludzie dowiadywali się coraz więcej o szkodliwości żywności pochodzącej z intensywnych upraw. Powstało też odpowiednie ustawodawstwo i zaczęto przyznawać dotacje gospodarstwom,

które decydowały się na zmianę sposobu gospodarowania na ekologiczny. Zmieniło się nastawienie polityków do rolnictwa ekologicznego, ponieważ stało się jasne, że wpływa ono korzystnie nie tylko na zdrowie ludzi, ale również na środowisko naturalne.

W 1991 roku w krajach Wspólnoty Europejskiej wprowadzone zostały przepisy regulujące uprawę, sprzedaż i oznakowanie eko-żywności, produkowanej w małych gospodarstwach bez udziału środków chemicznych. W Niemczech ekologiczne, czyste produkty oznaczone są emblematami organizacji atestujących rolników: Demeter, Biodyn, ANOG, Naturland, ECO VIN.

W Polsce ekologiczne atesty nadają dwie organizacje: Agrobiotest i Ekoland. Jeśli na produkcie znajdziemy znaczek z nazwą jednej z nich, to możemy mieć pewność, że żywność została wyprodukowana w czystym, wolnym od skażeń środowisku, bez użycia jakichkolwiek środków chemicznych.

Rolnictwo ekologiczne w Polsce

W Polsce rolnictwo ekologiczne miało swój początek jeszcze w czasach przedwojennych. Od roku 1930 metodą biodynamiczną prowadził swój majątek w Szelejewie hrabia Stanisław Karłowski, senator II Rzeczypospolitej. Propagował on tę metodę, wydając broszury instruktażowe i organizując szkolenia w swoim majątku. Był też współzałożycielem Towarzystwa Krzewienia Zasad Życia i Gospodarki Zgodnie z Przyrodą, które wydawało czasopismo Biologia i Życie.

Po wojnie rolnictwo ekologiczne zostało zapomniane. Ponownie zaczęto o nim mówić dopiero w latach osiemdziesiątych XX wieku. Pierwszy kurs rolnictwa biodynamicznego zorganizowano w Warszawie w 1984 roku. Termin „rolnictwo ekologiczne” wszedł do powszechnego użycia w 1986 roku dzięki wysiłkom kilku naukowców współtworzących ruch na rzecz rolnictwa „zgodnego z przyrodą”. We wrześniu 1989 roku z tego nieformalnego ruchu powstało Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami

Ekologicznymi – Ekoland, które ma siedzibę w Przysieku koło Torunia.

Sklepy ze zdrową żywnością

W Polsce działają sklepy ze zdrową żywnością, które oferują warzywa wyprodukowane bez użycia środków chemicznych, z atestowanych gospodarstw ekologicznych, a także wiele różnych naturalnych przetworów i produktów.

Fot. Adobe Stock